

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

Del moment bèl·lic

Els voluntaris catalans a Serbia

GERMANS de Catalunya : No podeu pas imaginar-vos les penalitats que suporten els braus catalans que lluiten per la lliberació de la Serbia; les que passen al front francès són res, quasi, comparades amb les que sofreixen per aquelles terres; no els relleven tan sovint com a l'Occident i el clima és pèssim; emperò, allí, com a tot arreu, fan patria; i si l'atzar els porta prop de un Regiment provençal o rossellonès, és una festa major per a tots junts, i la parla catalana ressona, per aquelles afraus salvatges, amb les aspres i fines i enèrgiques modulacions fonètiques de la seva més pura prosa, la glosa més bella del Mediterrani ponentí.....

El sub-oficial Vigier, escrivint-nos fets dels braus legionaris de Catalunya que breguen a les trinxeres serbies, ens conta episodis en els quals han pres part principalíssima els homes nostres i en fa l'elogi dient que deurién ésser consignades, aqueixes accions bèl·liques, amb els aurs caràcters de les grans gestes èpiques, i figurar en lloc preferent a la història.....

Durant tot el mes de Setembre d'en guany, els nostres germans que treballen per

El sub-oficial Vigier (català) conversant, a Florina, amb tres oficials de l'exèrcit serbi

lliberar la petita Serbia de les urpes dels ali-gots imperials han tingut una tal feinada, que no han pogut descansar gairebé ni un dia, en lluita continua amb els enemics i, el que és pitjor, amb els fets terribles i les plujes torrencials d'aquells països; dins de les rases de les trinxeres, mullats fins els ossos, amb l'aigua fins... on vulgueu; dormint — diguem-ne dormir — sobre la terra, no humida, xopa..... En una paraula, si no es tractés de la llibertat i de la dignitat de la Serbia, en la col·laboració reivindicadora de les quals hi tenim posat tot el nostre ésser, de vegades, ben sovint, és tan gran el sofriment físic, que n'hi ha per a tornar-se'n a casa, com hi ha món!... Els catalans, però, els bons catalans, no reculen, mai, les paraules, ni els fets, per res, ni per ningú; i els legionaris de Catalunya que ara es baten, al costat dels serbis, contra els violadors dels seus territoris i els profanadors dels seus furs, no cal dir com tenen l'ànima d'abnegada i el pensament de noble i convençut.....

El dia 3 de l'Octubre passat, ens escriuen que es troben a tres quilòmetres més enllà de la primera línia de trinxeres, a punt d'ésser rellevats per una Companyia de zuaus.

Ja fa vintidós dies que no es lleven ni les cartutxeres—que contenen uns dos-cents projectils—ni res del damunt; de faicó, que men-

gen, dormen i treballen, amb tota la impedimenta assobre, el que resulta molestíssim, però són exigències d'aquesta mena de combatre d'ara, en aquesta guerra de sorpreses...

El voluntari J. Vidal ens explica el que, en aquests vint i tants dies, han fet, i les accions en que han pres part :

« Plovisqueja continuament, el fret es fa sentir, tenim l'hivern assobre; els enemics són a la vora, el foc llançat per les màquines de guerra va de una banda a l'altra, com si tots alhora, ells i nosaltres, volguéssim escalfar-nos recíprocament...

» No sabem pas si som a dijous o a diumenge, ni quin dia mengem pa : tots ens són iguals, tots ens absorbeixen l'atenció, en una lluita singularíssima, en l'aspecte tècnic, i pels tresors ideològics que s'hi disputen.

« Aquesta guerra és ben distinta de la clàssica guerra dels antics, lluita sempre inhumana, car batre's, els homes, a matar-se, ningú, ni res, mai, pot provar que sigui humà; però aquelles gestes, a plena llum i en camp ras, tenien la grandiositat plàstica de la visió del conjunt íntegre dels combatents, de les armes

Un voluntari català caporal de la primera Companyia de la Legió E. tranguera

Els voluntaris catalans Ramon Colominas i Antoni Tomás

i, més que res, dels moviments, de les actituds i, per tant, de les intencions mutues; més clar, les guerres clàssiques les promouien i les iniciaven els més valerosos, els de més pes específic; les guerres d'ara les provoca el més ben armat, que no és sempre el més valent...

»Aquesta guerra, però, incomparablement més que cap altra de les de l'Edat moderna, és un excés d'activitat; no s'hi està mai sense fer res, i no podríem dir, del cert, quines eines són més perilloses de manipular: les de foc o les de treballar a les trinxeres i per sota terra, fent cataus i reductes; amb les primeres hi tenim la defensa, més o menys immediata, a distància, o a les fosques, o còs a còs; amb les de treballar la terra hi trobem, amb l'activitat i la oportunitat per normes, la defensa més eficaç, potser; un catau ens guarda dels perills de l'artilleria, dels avions i dels soldats de cavall; a més, a l'estiu ens proporciona la fresca i a l'hivern ens hi gorim de la neu i del vent glacial; això sí, no es pot fer el mandra...

»A la nit, si som a primera línia i l'acció és calmada, de cada dos, n'hi ha un que vetlla i un que dorm, anc que acostumen a fer com les llebres... El que està a l'aguait ha de saber que no deu mirar fixament cap objecte, perquè, si s'hi fixa massa, li semblarà que se mou i, allavors, hi dispararà, creient que és un comitadge; més d'una vegada, s'ha disparat contra un arbre o un matigar...

»Una nit, que estàvem treballant, després d'un gran cansament de tot el dia, cap allà en ser les onze, l'agent de relligament ens portà la consigna, dient-nos que l'endemà devíem atacar, més que teníem d'anar avançant durant la fosca per a trobar-nos prop de l'enemic a punta d'aua.... La nostra Companyia, que li tocava, romp la marxa, al davant, entre mig de les tenebres; quan hem fet un quilòmetre de camí, ens aturem tots i comencem a obrir una rasa per a atrinxer-nos i per a preservar-nos de l'acció de l'artilleria imperial... A dos quarls de cinc de la matinada, ja teníem la obra llesta i a punt de gorir-nos-hi. En Lisa i jo estem dins d'un mateix sot, com en un preuat estoig, que conté les nostres vides caríssimes....

»Enfront hi tenim un camí de ferre, i a uns cinquanta metres, està la primera rasa ocupada pels enemics; a les set, l'artilleria grossa nostra comença a bombardejar les posicions búlgares-tudesques, fins la una de la tarde, hora en que ha finit la horrible tempestat.... Allavors, rebem la ordre de posar-nos el sac a la esquena i la baioneta al canó del fusell; al cap de deu minuts, sortim de la rasa i ens arreglerem com si estessim en parada, més tots cantant l'himne de Marsella...

»En veure'ns, els imperialistes, ens barren el pas, entrebancant-nos amb un devassall de bombardes; nosaltres cantem més fort encare i seguim avançant com si no passés res...

»Havia que veure-la, aquesta Companyia, en l'actitut que marxava, avant sempre, resolta a fer-se fer miques i bocins, primer que recular; només veient-nos avançar de cara als enemics de la pau, podria comprendre's el sentiment que ens inspira en la nostra labor renacionalitzadora i purificadora i definitiva de les races, de les lleis dels pobles i dels costums ciutadans i del govern particular dels homes.

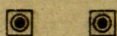
»Quan som ja a tocar, amb els adversaris,

s'enreda la gran batalla, la lluita decisiva per a uns o altres en aquells moments...

»A les sis del vespre som contra-atacats amb furia devastadora pels búlgars que han quedat de l'anterior terrabastall.... Nosaltres, que, a pesar de tot, no oblidem mai les belles maneres, els rebem com se mereixen...

»Després d'aqueixa nit dolenta, n'hem passat una de pitjor i una de més terrible encare, i una altra, i una altra, i sempre cada vegada és més espordidora aqueixa lluita homèrica, que apar no ha de finir fins que l'aniquilament i l'ensolciament de la humanitat i del món siguin consumats; i nosaltres no defallim ni defallirem mentre un ne resti! Hem vingut aquí per a ajudar els serbis, amb tot el que podem i tenim, i, si després de finida la tasca nostra, ens cab la honra i la gloria d'haver contribuït a la restauració nacional de la Serbia, els seus fills ens ho agrairàn tota la vida, la Europa lliberadora i el món civilitzat ho tindran present, i Catalunya se'n sentirà ergullosa de tenir fills com nosaltres els legionaris....»

ARNAU DE VILANOVA

Contra l'encariment de la vida

El deure del Govern de l'Estat

LA situació econòmica dels elements populars és innegable que devé, cada dia, més angoixosa i, per tant, presenta caïres més tràgics i de més difícil solució. Degut a l'inic afany d'explotació de que estan posseïts els mercantilitzats esperits que trafiquen i negocien amb la fam i la miseria del poble, aquest ha arribat a un punt impossible de sostenir-s'hi. Per això trobem justificada, excessivament justificada, aqueixa campanya que el proletariat de tot l'Estat espanyol s'ha emprès per tal de conseguir del Govern, entre altres ben justes aspiracions, el ràpid abaratiment de la vida.

Veiem, nosaltres, amb força pena, com a aquesta campanya, iniciada pels nuclis obrers, no s'hi ha respost, indubtablement, amb l'entusiasme que la necessitat que hi ha de promoure-la reclama. Apar que els treballadors hagin arribat a la conclusió de que, com que res s'aconseguirà, no val, tampoc, la pena d'embrancar-se en protestes ni manifestacions que no seràn ateses ni escoltades. I és que, en el continuat mercadeig polític a que ens condemna, a tots, en general, el règim de l'Estat, s'han insensibilitzat, de tal manera, les fibres més delicades del nostre poble, que, ni en l'aspecte individual ni en l'aspecte col·lectiu, en general, ja gairebé no se sent la necessitat de actuar d'acord amb un criteri constructiu que tendeixi a millorar, a normalitzar, la vida i el desplegament de tota mena d'organismes que, obeint a la regulació de les necessitats col·lectives, endiguin i conduixin les generals energies dels homes vers un plaó social aon més equitativament i d'una faïç més justa hi siguin expandides les totals milloracions de la vida dels homes i dels pobles.

En aquest problema, permanentment plantejat, de l'encariment de la vida, tothom està cert que per entremig hi juguen conveniències

d'ordre polític i burgès. Tothom creu que l'acaparament, l'antisocial acaparament, de certs articles de primera necessitat, ha produït, en el mercat, aquest egoista mercat, condensació i essència de tota llei de interessos materials, la desenfrenada puja en la valoració d'aquells articles o matèries que, en passar a mans d'altres industrials, manipuladors o refinadors de aquells articles, d'aquelles matèries, han hagut de sofrir, també, la exagerada càrrega equivalent al desmesurat tant per cent amb que, avui, els comerciants, els negociants, volen realitzar les especulacions i els negocis.

S'ha apujat, darrerament, el pa. Anirà, segons diuen, apujant-se, encare més. El salari limitat, sempre limitat, dels estaments humils, obrers, garribarà a cobrir el capítol de despeses domèstiques que imposa el més modest règim de vida de les famílies obreres? No, no hi arribarà, i, per altra part, no hi haurà, tampoc — perquè, fins ara, per espontania voluntat de la burgesia, no hi ha sigut —, augment en els salaris dels treballadors, ni hi haurà, per part del Govern de l'Estat, la suficient entesa per a suprimir tota mena d'il·lícits negocis portats a cap pels inhumans traficants amb la fam i la miseria del poble... Hi haurà, només — i d'això n'estem certs —, la repressió, la cruenta repressió, a punt, sempre, d'ésser aplicada damunt d'aquells que, emposos per l'actual situació de fam i de miseria, que anirà empitjorant, si no s'hi posa remei, es llançaràn, iradament, contra el present estat de coses que no permet als homes, als homes de posició modesta de la societat d'ara, satisfer els més apremiants menesters materials que el viure quotidià imposa.

Si els Governos de l'Estat espanyol fossin Governos auriolats amb el prestigi d'un règim polític sostingut per la voluntat del poble, es comportarien més enèrgicament que no pas ara amb els malvats que, atents als profits individuals i egoistes, de les anormalitats mundials, per sagnants que siguin, tansols ne veuen un motiu, un magnífic motiu, per a posar en joc tot l'ampli desenrotlle d'una campanya de immoral negoci que els permet acumular guanys i beneficis, produïts a costa de sofriments i llàgrimes i malestars dels altres homes no tan sortosos per a poder disposar dels ressorts de les lleis ni tan despreocupats per a enriquir-se amb les infelicitats populars.

La vida va encarint-se i fent-se amarga per als que no disposen d'una sentimentalitat artificiosa i acomodaticia; la vida, en canvi, va fent-se plàcida i somrient, cada dia més, per als perversos explotadors socials que res respecten ni davant de res s'aturen.

El Govern de l'Estat té el deure d'emparrar els febles i els miseriosos, i éssent cert, com insistentment es murmura, que l'acaparament de subsistències encareix i fa difícil la vida, cal que procedeixi, el Govern, severament, contra els acaparadors sense ànima i sense consciència, fent-los sentir el pes de la llei, de la mateixa llei que, tan sovint, cau, ben aplomadament, damunt de víctimes ignorants que actuen i militen en rengles oposats als que actuen i militen la immensa munió de vampirs que, lentament, van impossibilitant la vida dels que, per no ésser ni poderosos ni explotadors, només poden arracar-se en un ambient d'humilitat i de senzills costums.

Catalunya, Catalunya i Catalunya Socialisme, Socialisme i Socialisme

AQUESTES paraules que serveixen de títol, foren dites pel doctor Martí i Julià en el Consell General extraordinari de Representants de la Unió Catalanista, celebrat el dia 13 d'Agost darrer, com a síntesi clara de tota la seva actuació, que ell posava, en aquells moments, a judici de la consideració general.

Tota la renovació del nacionalisme català entrava dins l'amplaria d'aquests mots expressius i concrets.

Hem arribat a un punt que Catalunya no és ja la visió boirosa dels nostres somnis, sinó que s'anuncia com una realitat viva i forta. Ella no és pas encare en la maduritat de la vitalitat seva; l'adherent constitució del seu còs no combla pas, encare, les formes gloriuses de la seva plenitud; però ella comença d'ésser; ha resolt ja el problema previ del poguer existir, i, així com cada elevació del nivell de vida comporta el plantejament de noves qüestions, la resolució de les quals devé necessària, així, Catalunya, poguent ja existir, havent recobrat ja, anc que amb limitacions, l'ús de la paraula i la facultat del gest, es troba havent de preguntar-se què ha de dir amb aquesta paraula que li comença a ésser destrabada, què ha de fer amb aquestes mans que se li van deslligant.

Catalunya ha d'existir i va a existir, hem dit; però, ara ve el problema previ d'aquests moments: com ha d'existir?

Corrents espirituals que es desboquen per damunt de la terra, li són favorables, com les bonances de Juny asseguruen les collites. Catalunya respòn a les veus de la triple evocació i reclama una forma per a encarnar-se; nosaltres, que la estimem, volem donar-li una forma humana; nosaltres, que la estimem, volem donar-li la més bella i jove de les formes humanes. I el signe d'aquesta forma desitjada, arriba als nostres oïts com un ressò de la humanitat que s'afirma: socialisme, socialisme i socialisme...

..

Si Catalunya vol presentar-se jove davant del món, Catalunya ha de presentar-se socialista. En aquests moments les nacions que no han abdicat de la vida reben la unció del socialisme. Els Estats es socialitzen; llur element social, el poble, es nacionalitza: que és com dir que la sobirania de les nacions es vigoritza per l'accés en ella de tots els elements nacionals, per humils i per llunyans d'altres esferes del poder que ells siguin. Davant de l'alt i pur Estat socialista, res ni ningú és menyspreat. El govern del poble pel poble que algú, davant de l'adveniment de la ficció constitucional, va anunciar que arribava, comença ara a poguer ésser possible per virtut del socialisme; i Catalunya no pot, no deu, negar al poble aquesta participació activa en la direcció dels seus destins, quan ella deu al poble la seva resurrecció.

Mes, per a que aqueixa positiva cooperació pugui establir-se, cal que el poble de Ca-

talunya tingui noció de l'alta jerarquia a la qual va ésser elevat, i això sols pot aconseguir-se per la possessió d'una perfecta i clara consciència socialista.

Ja no caben més dubtes ni més vacil·lacions: el portar el nostre poble al socialisme és la obra més patriòtica que, en els nostres temps, es pot realitzar; perquè portar un home al socialisme és armar-lo amb la possessió de la plena dignitat de la seva vida; i les nacions i els pobles oprimits sols poden ésser reivindicats per homes que sentin aqueixa reivindicació, no com un privilegi que cal conquerir, sinó com quelcom que cal imperiosament atendre i que demana llibertat des de l'intim fons de la pròpia vida humana; les nacions i els pobles oprimits sols podran ésser reivindicats per aquells homes que sentin la llibertat de la nació, com una cosa tan necessària com la llibertat de llurs braços i de llur consciència. Aquell qui no la senti o no sigui prou ardit per a acceptar-la ben bé aquesta llibertat d'obrar; aquell qui encare cregui que el junyir les mans d'un home a les argolles d'una cadena amarrada a un mur, és quelcom que empara i lliura de caure, aquell, no podrà ésser mai l'instrument de cap lliberació. El qui senti encare la necessitat de recloure la seva consciència dins les quatre parets d'un dogma, el qui senti aquest horror de l'etern i de l'infinit: com és possible que senti un real anhel de llibertat, si ell ja, voluntàriament, posa dins un clos impenetrable el seu pensament, que és la més pura síntesi, que és la més alta essència de la seva vida?

Certament que no són aquests requisits quelcom que s'exigeixi concretament en clàusula especial d'un programa socialista; però el socialisme sols pot concebir-se essent una societat d'homes lliures, i sols pot ésser pròpiament lliure aquell qui se senti prou generós i ardit per a renunciar a emparar en res que esclavitz, les activitats del seu còs i del seu esperit.

..

Més, ara, entrant en l'aspecte pràctic de la realització de les nostres aspiracions socialistes, meravellosament coherents amb l'objecte i la trajectòria assenyalats al nacionalisme de Catalunya, ens trobem amb una realitat que devem tenir en compte: nosaltres, els nacionalistes-socialistes, no som els únics que a Catalunya parlem de socialisme al poble. Separats de nosaltres, entrats a actuar dins la secció espanyola de la Internacional, a la nostra terra existeix, potent o feble, una força socialista que no es desplega *premeditadament* al servei de les aspiracions de llibertat de la nostra nació: vincles de naixença la uneixen amb el partit socialista de l'Estat opressor, i així ella, encare que d'això en comencés a sentir una certa recança, no actuaria com a una força independent catalana.

Però: és que el seu origen l'hem de considerar com a un estigma? És que els vincles

que uneixen aquest nucli amb els dels restants de l'Estat, són quelcom d'infecció que ens ha de fer témer el contacte? Cadascú és fill d'aquell que l'ha sapigut engendrar, i allà on no hi ha hagut imposició de força, no hi pot haver hagut violació; i si el socialisme, a Catalunya, la primera vegada que el seu expandiment ha obtingut una certa eficàcia col·lectiva, ha sigut degut a influències espanyoles, això, abans d'indignar-nos, deu avergonyir-nos i fer-nos meditar sobre el valor patriòtic de passades actuacions que potser, certament, no podien haver-se realitzat d'altra manera.

Nosaltres devem aspirar a créixer i no a consolidar-nos, en força catalana que pugui arribar a constituir una secció dins de la Internacional socialista. Mentrestant, els socialistes catalans afectes a la secció espanyola, no devem mirar-los com a enemics; el fet d'ésser catalans i d'obrar amb lleialtat ens dona ja alguna garantia—el llur darrer Congrés, celebrat a Tarragona, rendint homenatge al nostre idioma, ens afirma en la nostra confiança—respecte a que Catalunya, en definitiva, no hagi de témer d'ells; el fet d'ésser socialistes, ens dona la seguretat que quan ho siguin plenament, en tota la complexitat del socialisme, seran defensors, com nosaltres, de les aspiracions nacionals catalanes, que veuran enclosos dins les llurs aspiracions integrals de justícia; i les relacions que els lliguen amb els socialistes espanyols, deixem-les com a preludi de les relacions internacionals que un dia ens hi lligaran també a nosaltres, car els socialistes espanyols el dia que aconseguixin alliberar-se de la tara d'aquell nacionalisme reaccionari que encare els fa ésser defensors de la patria fictícia; el dia que adquireixin plenament una consciència socialista europea, regoneixeran, també, la justícia de nostre nacionalisme, i constituiran, ells, la *única* força espanyola en la qual Catalunya, quan la hora sia, i si això li cal, podrà apoiar-se per a fer prevaldre els seus drets.

..

Veiem, doncs, que sols en el socialisme—en un socialisme perfecte, en un socialisme català—resideixen les seguretats de la nostra victòria. A actuar-hi, doncs, resoltament.

Sense dubtes, sense prevencions. Tenim la seguretat del nostre amor a Catalunya; no cal, doncs, que pronunciem el seu nom a cada pas, ni el posem com a etiqueta de les nostres activitats. No necessitem que cap perjudici ens mantingui en el culte d'una aparatosa fidelitat a la patria per a restar lleials d'ella; les nostres mans i la nostra consciència són ben catalanes; no podem actuar mai, doncs, d'obra ni de pensament, contra de Catalunya, perquè fóra—cosa impossible—actuar contra nosaltres mateixos.

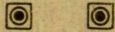
Els socialistes catalans que encare no accepten la defensa de les nostres aspiracions nacionals, al·leguen, en justificació de la posició seva, que, Catalunya, si arribés a disposar

del seus destins, entronitzaria una tirania clerical i burgesa; ells, que volen atraure el poble als llurs ideals, no creuen en el poble català i li fan la injúria de dubtar de la seva capacitat per a governar-se sense una tutela espanyola. Si nosaltres, en el curs de la nostra actuació socialista, ens aturem a dubtar de la catalanitat d'aquest poble i per això ens atrevíssim a abdicar de quelcom, ens posaríem en una similar situació equívoca.

Els que no tinguin prou confiança en la pròpia catalanitat, abans de venir a actuar com a socialistes, que es fortifiquin, si volen, en les llurs virtuts patriòtiques. Nosaltres estem segurs de nosaltres mateixos i hem d'actuar amb tota desaprensió, sense tenir res en compte.

M. ALCANTARA I GUSART

CONSEQUÈNCIES DE LA BAIXA POLITICA

La política de Catalunya ha devallat tant, la noció de moralitat en les actuacions de govern ha baixat tant de grau, que pena fa pensar amb el que atany a la resolució dels problemes vitals que interessin al nostre poble.

La transcendència que té la manera de portar a la pràctica les qüestions que haurien de fer gloriar l'ànima de la nació, és una cosa que no la capeixen els nostres polítics; creuen, seguint la tàctica tantes voltes recriminada, que per mitjà de l'habilitat, per aquest mitjà que ha fet tant de mal a l'ànima col·lectiva, portant-la a l'ensopiment, a l'escepticisme, a l'avorriment poden arribar a resoldre problemes que no es poden resoldre amb res més que amb la dignitat de l'actuar de les persones que menen els afers col·lectius.

La dignitat i la fortaleza de les actuacions, per efecte de les giragonses implantades descaradament en la nostra política, han desaparegut per complet, en arribar al poble la palesa incomprensió de la inutilitat de l'acció portada a terme d'una manera servil i denigrant; ja no els queda confiança ni amb el que mai hauria d'haver enlluernat la seva ànima, i el maquiavelisme, destructor de la fè, encaminador de les multituds cap a l'estoïcisme, cap al seu desinterès de l'estudi dels problemes, que, quan són presentats a la pensa d'un poble conscient, ja per si sols, per la influència decisiva de la fè col·lectiva en els seus destins, van inel·ludiblement cap a la seva resolució d'una manera clara i honrada, no menen el poble amb la seva fortitut, i als que el representen, per un camí dretur i simplista que no admet transformacions ni desviacions del que representa la raó.

La moralitat de la existència d'un partit dels que nomenem dretes, mirat i estudiat des dels fonaments filosòfics de la política, és una cosa tan dubtosa, que fins és una injustícia que s'hagi arribat a la conclusió de que tenen dret a existir. El que és fonamentat amb la defensa absoluta d'uns interessos que no hi ha cap llei humana que els aprovi, per quant descansen damunt el fatal dolor de l'humil, si en el món imperés un recte sentit de mesura, la consciència dels homes ho rebutjaria.

Tant més és rebutjable la seva existència, quan les actuacions d'aquests partits tenen la

seva força vital en l'arroegament, en la servilitut, en l'egoisme, i el que és pitjor: en la desviació que produeixen en les societats que els han de suportar.

Actuen altres comunitats polítiques, nomenades defensores de la llibertat, que accepten, per primera definició de la seva existència, el patronatge d'un home que se succeïx sense interrupció siguin quines siguin les misèries biològiques que l'aturmentin; i malgrat no tenir, individualment, en molts cassos, gaire influència sobre la marxa dels afers del poble, pel sol fet de fer-se seva la representació espiritual d'aquest, i volguer-ne encarnar la seva substància, rebutjant-la la col·lectivitat, que no pot avenir-se a aquests jous imposats, és denigrant que un aplec d'homes, portats pels seus egoismes, n'acceptin el llur manament, i aportin, així, la seva feina pertorbadora a la formació de l'ànima col·lectiva.

I, el poble, el bon poble que no és acreedor de que se l'enfonzi en el fang espiritual, romàn subjugat o a un amo que el fa servir d'espantall pel seu profit personal i el de quatre atentíssims servidors aprofitats, o jeu també en la indolència i el tant se me'n dona, del que s'aprofiten els que d'ell viuen.

I així hem arribat a Catalunya a patir totes les misèries i totes les imposicions i humiliacions, i així la nostra fè ha estat malmesa pels que diuen acaparar el seu sentiment i així caiem en el més indigne dels esclavatges espirituals, havent marxat de la nostra patria l'ergull i la fortitut del seu viure honrat, i qualsevol moixaina que ens vingui de qui creiem més alt que nosaltres en la jerarquia acceptada per la humanitat pacient, encara ens fa estremir i ens fa posar la pell de gallina pensant amb la magnanimitat de qui promet fer a mans nostres el que ja ho és de nostre, i la ciutat se sent trasbalsada en pensar en les mercès que accepta baixament, i s'enterneix, la pobre, com la meretriu abandonada al rebre la carícia de l'últim desconegut.

I estarà agraïda, sentirà el benestar després dels moments que la denigren, serà servidora de l'amo, i una joventut vella i corcada, es redorçarà al voltant d'antigues polítiques, s'ajupiràn a fer acatament a la tirania, i, sense veure que no són els benifets i els honors personals que puguin rebre les seves migrades persones el que interessa a la patria, no seràn més, anirà morint de la malversació de la seva intel·ligència posada al servei de la més iniqua de les imposicions espirituals.

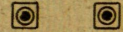
Més, ni així el poble els abandonarà del tot; encare quedaràn baixos deixebles que els seguiràn i ells seràn Catalunya, i ells diràn a quatre vents el que Catalunya pensa, cosa que està infinitament allunyada del seu cervell revellit. I ara ja es va dient a cau d'orella, en aquesta ciutat que ja quasi no és nostra, que els més irreductibles, els de les actuacions cremantes a estones, faràn la darrera de les vexacions a la patria, encorvant les seves crucificades còrpores davant de la més exacta representació del que viu a mercè de tots aquests egoismes, de totes aquestes immoralitats d'aquesta política baixa que perdura i ens posa a tret de totes les concupiscències.

Tanta és la nostra orfanesa d'homes rectes, capaços d'orientar la nostra política, tant és el mal que aquesta baixa política ha produït, que, els que seriosament ens prenem la salut

de l'ànima del poble, si no estessim convençuts que aquests ideals (?) d'avui han de caure irremissiblement ofegats pel mateix llot en que despleguen la seva activitat, ja no creuríem en la redempció de la nostra patria.

Més la preponderància d'aquests elements no s'acaba mai i tota la nostra Catalunya s'enfanga; d'aquesta darrera humiliació que es prepara, d'aquesta nova bofetada al rostre dels catalans, n'ha d'eixir la nostra protesta menaçadora; cal recomençar la tasca d'enfortiment, cal preparar la fortalesa de llibertat que ha de guardar al poble de Catalunya de les escomeses dels llefiscosos tentacles dels que ens malmeten l'ànima, que ha d'esmicolar i fer pols, les armes inhumanes de que es val la baixa política per enfonsar Catalunya.

FELICIA AGUDES

L'ACTUACIÓ DE LES NOSTRES JOVENTUTS

DARRERAMENT, s'ha reunit, en Consell General de socis, la Joventut Catalanista de Barcelona; i, per la transcendència que la celebració d'aquest Consell entranya, per l'acció que aqueixa Joventut pugui realitzar en bé de Catalunya, i pel fet de ratificar-se, en mig del més sincer entusiasme i la unanimitat més completa, en l'acord pres sobre tots aquells punts que és indispensable fixar per a emprendre's una actuació seriosa i ben definida que giri damunt d'una ferma i sòlida base, bé pot dir-se que el Consell esmentat fou un acte de consolidació dels esforços morals i materials que tots els components de la Joventut Catalanista de Barcelona estan disposats a fer, per tal que siguin una efectivitat els acords presos en anteriors reunions, inspirats, tots, en la més humana i social de les ideologies fins avui proclamades, la síntesi de la qual és el Missatge del dia 3 de Gener de 1915, i encaminats a establir aquella relació que la nostra vida nacional i la nostra actuació nacionalista amb gran vehemència reclamen, entre les forces representants de l'esperit lliberal i democràtic de Catalunya, i el nostre poble, el veritable poble, el que a tothora es veu vexat per la gradació jeràrquica establerta a la societat i pels oligarques que la mantenen.

Aquesta consolidació de forces i aquesta unanimitat de criteri és el que, avui, ha portat a la Joventut Catalanista de Barcelona a definir la seva actuació, fent pública la següent

DECLARACIÓ

L'acció de la Joventut Catalanista de Barcelona, a Catalunya i fóra de Catalunya, es realitzarà adaptant-se a totes aquelles modificacions que la evolució del temps determini a la vida de la humanitat, sempre més equànim i progressiva, d'acord amb les prescripcions del Missatge del 3 de Gener de 1915, proclamat per la Unió Catalanista, al qual, des de que fou aprovat, ha restat fidel, sense convencionalismes, i que fou ratificat al darrer Consell General de Representants de la Unió Catalanista, si bé accentuant la seva actuació en el sentit obrerista, per a que realitzi la tasca apostòlica de les ideologies que en el

repetit Missatge es defensen, ensems que una acció d'atracció i de identificació amb les mateixes entre les nostres masses populars sigui exercida.

És per aquest motiu i davant de l'afinitat de l'acció que s'empren amb la labor que ve executant el nostre digne setmanari LA NACIÓ, que aquesta Joventut veu amb simpatia l'actuació ferma i persistent del periòdic nomenat; i, en fer la present manifestació simpàtica vers l'al·ludida publicació setmanal, fa constar la seva més franca i lleial adhesió a la orientació general per ella definida i defensada, ensems que l'estar decidida a col·laborar-hi, per tal d'assolir, amb el conjunt de totes aquestes energies, la finalitat objectiva.

El pancatalanisme serà la obra externa en la qual aquesta Joventut laborarà, fent oir l'amorosa veu de Catalunya per totes les terres de la propia llengua que romanen desnacionalitzades, mantenint amb tots els germans una immediata i continua relació i procurant que les irradiacions del nostre sentiment nacional fendeixin l'aire d'aqueixes terres, fent-les sentir, en tots els instants, el bategar de la vida de la patria mare.

La relació amb els nostres germans catalans que lluiten per les llibertats modernes i amb els que, trobant-se lluny de Catalunya, la recorden i s'enyoren, serà el pa eucarístic que mantingui latent el foc de l'entusiasme ideològic, que a ells els reconforti i animi i a nosaltres ens faci més conscients, encare, dels deures que ens hem imposat complir.

El nostre pancatalanisme, per als demés pobles del món, particularment en quant fa referència a les nacionalitats absorbides pels grans Estats, de fet, devé una acció de compenetració i internacionalització de la nostra causa; volem que Catalunya sigui coneguda per tot arreu més del que ho és encare; volem fer repercutir a la vida de la humanitat la nostra vida nacional; i volem que la coneguim, per a que la estimin, per a que sàpiguen que un poble que hagi concebit i proclamat principis més humans, més lliberadors i més democràtics que el nostre, no hi és a la terra.

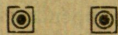
Sí, sentim fretura de fer conèixer Catalunya al món, com ne sentim de profunditzar en la causa de tots els pobles oprimits i co-nèixer llurs característiques i atributs i fer-los públics, ensems, per tota la nostra patria, per a que els catalans heguin consciència de les aspiracions reivindicadores que aqueixos pobles puguin proclamar o hagin proclamat, amb el fi i l'efecte de que, quan la hora de cercar-les i assolir-les sigui arribada, poguem ajudar-los materialment, o, quan menys, fer-los gràcia de la solidaritat espiritual nostra, judicant, amb serenitat i els coneixements adquirits, les causes patriòtiques d'aqueixes nacions esclavitzades; puix els fills de Catalunya també saben oferir el còs i l'ànima en ares de les lliberacions humanes, tal com ho fan, ara, els nostres legionaris que lluiten amb els aliats per apagar l'incendi que menaça destruir la Europa; cabent-li la honra i la glòria, a la Joventut Catalanista de Barcelona, de dir en veritat que homes afiliats a les seves ideologies formen part d'aquesta Legió de soldats de la justícia universal que es baten enfront dels negadors virtuals de les lleis que la civilització i la naturalesa estableixen.

Per a realitzar aquesta acció pancatalanista, es creà, al sinus d'aquesta Joventut, la Ponència de Iniciativa i Investigació Socialista-Nacionalista, i ella serà l'espill en el qual, indistintament, hi seràn reflexades les projeccions de la llum de les virtuts humanes i socials que han de lliberar els pobles i els homes.

Aquests són els principis nostres i aquests seràn els procediments de la nostra actuació per a fer-los realitat viva; i, amb uns i altres, marxem de cara al món, de cara a la vida. Visca Catalunya!

Barcelona-Novembre-1916.

Per la Joventut Catalanista de Barcelona, EL PRESIDENT, *Jaume Cardús*. — EL TRESORER, *Josep Massana*. — EL VOCAL COMPTADOR, *Francesc Castillo*. — EL VOCAL SECRETARI, *Andreu Valls*. — EL SECRETARI, *Josep Casas*.

AL VOL

Barcelona de nit

UNA nit d'hivern, preferentment que d'estiu, esmerçada visitant els teatres i cinematògrafs de Barcelona, en particular els freqüentats per les classes populars, pels obrers, dóna idea de la influència desnacionalitzadora, descaracteritzadora, desnaturalitzadora i, per damunt de tot, antisocial i fins inhumana, que exerceix, al poble barcelonès i, per irradiació, a tota Catalunya, l'art apel·lat de varietés, amb el tòpic seguit de vodevils i demés escenificacions pornogràfiques, que tan d'èxit ha conseguit entre els joves, i entre els vells, de la present generació...

Fent referència sempre, només, a les gents de Barcelona, de la terra nostra, en general, cal dir que un nombre considerable d'elements de totes les categories socials ne viu allunyat i agè a l'ambient d'exotisme morbós que invadeix els teatres i cinematògrafs de la dissortada ciutat catalana...

No-res-menys, aquesta notable porció de ciutadans nostres que no concorren als establiments de referència, no anant-hi, anc que ja fan molt, a la fi, com que de teatres i cinematògrafs on s'hi faci, conscientment, noblement, abnegadament, art català en català—oh, vergonya!—, n'hi ha ben pocs a Catalunya, no fan res més que estalviar alguna pesseta i avançar alguna hora de son, que ja és prou, més no suficient de bon troç....

Algú protestarà perquè no faig les honroses excepcions i salvedats de rigor... És que les salvedats i excepcions no cal fer-les, car queden fetes automàticament des del punt i hora en que hi ha qui denuncia el defecte i senyala la causa i indueix els elements de competència a que posin la oportuna i eficaç esmena al mal enunciat....

I ara, prescindint comentaris i parlant en bon català, diré que a Barcelona, a Catalunya, hi han, també, moltes personalitats que vénen obligades, algunes en part i altres en absolut, a laborar per que les nits, a la capital catalana, siguin dignificador complement i esbarjo del treball realitzat, durant el dia, pels obrers de tota mena, i no, com ara, que, a certes hores i per certes vies i en determinats teatres, cinematògrafs i altres establiments, que havien d'ésser temples d'art i liceus de cultura, devenen antres de la prostitució més iniqua i manifesta, amb el ple coneixement dels homes investits i plenipotenciats per a impedir-ho — aquests ja estàn, per Catalunya, de tota la vida, desqualificats, però —, i amb la passivitat

més suïcida que pot capir-se, per part dels elements socials catalans al·ludits suara en aquest mateix paràgraf, els quals, per llur posició material i per ésser nascuts en aquesta terra i per respecte propi i amor als fills seus, i per consideració i afecte general a Catalunya tota davant de la civilització moderna, deuen contribuir a l'enobliment i depuració dels costums ciutadans, per mitjà de l'art sublimitzador i elevat, valent-se de la propia influència personal i pecuniària, que la patria i els infants ho reclamen....

Que un dematí, en sortir de casa, no s'o'guin els vailets, bruts, espellifats i abandonats en mig del carrer, durant tot el dia, com canten — és un dir — el darrer cuplet, o repeteixen l'últim xisto, si xisto pot dir-se'n d'uns mots lascius o una expressió poca-solta, o com comenten i emulen les escenes de la flamant pel·lícula policiaca-detectivesca; que això no sigui, i Catalunya haurà donat el primer pas per a la dignificació dels fills seus: Barcelona, de nit, essent bella, essent culta, essent digna, Catalunya tota, de dia, i de nit, devindrà bona, sana de còs i d'ànima, i el jorn de glòria de la instauració efectiva de les realitats de les ideologies moderníssimes que bateguen a l'esperit dels homes de la Catalunya d'ara, de la patria futura, serà un fet esplendorós, proper, i magnífic i intangible, com la sortida del sol....

Contra les deixalles dels temps passats

Ve debatent-se, fa setmanes, a Barcelona, una demanda que ha fet la que se nomena Junta Administrativa del nomenat Temple Expiatori de la Sagrada Família, en la qual se preté aconseguir l'autorització corresponent per tal de poder enterrar, en l'interior d'aquell temple, un número determinat de cadavres. Argumenten, els que la defensen, aquesta pretensió, basant-la en el fet de que així podria honorar-se i perpetuar-se la memòria d'aquells benefactors que, en vida, haurien tingut, per a la obra monumental que la erecció del referit temple significa, unes preferències espirituals o materials que haurien encaminat la voluntat d'aquells ben factors a fer gràcia dels seus donatius per a la continuació, per a l'acabament de la obra, arquitectònicament, artísticament sublim, del més discutit dels nostres arquitectes.

Eloqüent estímul, a fè de món, per a les nostres classes adinerades, catòliques, apostòliques i romanes totes elles!... I diem eloqüent, perquè es posa de manifest, amb l'anotada pretensió de la Junta d'Administració del temple de la Sagrada Família, que els nostres rics, que aquestes classes poderoses que els diumenges i demés diades religioses—que bé prou, durant l'any, n'hi han—llucixen i exhibeixen els sentiments catòlics que diuen posseir, per a fer-los memòria de que un temple de la seva religió no pot termenar-se, per manca de recursos, i trobar la manera, el sistema d'arbitrar-los, necessiten que els satisfacin llur vanitat, donant dret, a aquells que puguin sentir-se benefactors, a ésser enterrats, excepcionalment, en un lloc, l'interior d'un temple, aon no hi poden ésser soterrats les despulles de tothom...

A l'Ajuntament de Barcelona, en la sessió de la setmana passada, va ésser objecte d'un llarg debat la qüestió de la qual ens ocupem. La representació consistorial del regionalisme va fer-ne, d'aquest assumpte, qüestió propia, i, pel contrari, els elements republicans ho impugnaren, basant-se en raons d'higiene i salubritat públiques, ensems que en motius d'ordre econòmic, lesionadors dels interessos ciutadans.

Ara, bé: pot consentir-se a Barcelona i en ple segle xx, que la pretensió esmentada sigui un fet? No, no deu consentir-se.

Per a que això no sigui, no volgem remoure ni excitar, però, les passions religioses de ningú.

i molt menys les dels regionalistes, força política de dreta i burgesa, malgrat les convencionals negatives que tot sovint fan, limitem-nos, només, els agrupaments d'esquerra, d'acord amb el que les lleis de l'Estat prescriuen, a no apartar-nos, en aquest cas, de l'aspecte legalista, i veurem si serà possible que ningú contradigui tot quant, ben taxativament, ben concretament, respecte a aquesta matèria s'ha legislat.

No cal apartar-nos del terreny on la llei ens situa, i veurem qui podrà més, qui tindrà més força: si uns senyors que són molt catòlics, apostòlics i romans, i, a més, també, fidels complidors de la llei escrita—quan els empara—, o bé els elements de tendències modernes que, tot sovint, es veuen acusats, per aquells, d'elements discòls, perturbadors i revolucionaris.

Nosaltres, ara, deturem-nos davant del fet de voler legalitzar una pretensió nostra, i, quan això haguem conseguit, ensems que fer respectar l'estricta sentit de la llei, llancem-nos, dediquem-nos a lograr l'arribada del moment — que ja hauria d'haver arribat — en que la neutralització dels cementiris, avui subjectes, encare, al domini confessional, religiós, sigui un fet completament indestructible.

Les modernitats ideològiques que actualment se propaguen viuen allunyades dels sectarismes anormals i il·lògics.

Anem desterrant de tots els aspectes de la vida pública, de la vida social dels pobles, la més lleu ombra de prejudici, de sectarisme, i haurem influït poderosament, un dia i un altre dia, a combatre i a impossibilitar la existència de les atàviques deixalles d'uns temps que no són els d'ara.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

Els donatius rebuts amb destí a la subscripció oberta per a l'enviament de paquets d'apadrinament als voluntaris de la nostra terra que lluiten amb els aliats, van succeint-se a la nostra Redacció fent augmentar aquesta llista que, setmanalment, ja fa temps, venim publicant.

És d'interès—necessàriament tenim de repetir-ho—que cap nacionalista, amic nostre, deixi de col·laborar a aquesta tasca de germanor i mutual establiment de simpaties entre nosaltres, catalans que vivim a la pàtria, i els voluntaris catalans que, pensant-hi sempre, ben lluny d'ella lluiten.

	Pessetes
Suma anterior . . .	861'25
MANRESA	
Ll. M.	0'50
BARCELONA	
Manel Lladó (import d'un paquet)	16'00
Domènec Latorre	1'00
E. B.	1'00
TOTAL	879'75

Festa en preparació

El Centre Republicà Català Sang Nova, té en preparació una gran festa a profit dels voluntaris de Catalunya que tan heroicament breguen, a França, a favor de la causa de les llibertats del món. En principi s'ha acordat que la festa a que ens referim tingui lloc el proper dissabte, dia 18

en la gran sala d'actes de la popular entitat de la barriada d'Hostafrancs No s'ha concretat, encare, el programa, però se tracta que sigui força atractiu i cridi, per tant, l'atenció del poble. En el número vinent donarem tota mena de detalls, limitant-nos, avui, a adreçar nostra felicitació als bons amics de Sang Nova per la organització d'aquest acte, qual celebració, d'altres de semblants, haurien de posar en pràctica totes les entitats catalanes de caràcter nacionalista.

Per la positivitat de l'acció

ARGUMENTAR quelcom per a convèncer-vos que tota actuació deu ésser a base de resultats fermes i positius, fóra tasca bon xic inútil, ensems que exposar-se a caure en un anacronisme.

Al fet d'empendre's una actuació, hi va aneje aquest altre fet: el de que els fruits siguin una viva realitat, engendradora d'un positivisme qual consistència sigui la garantia absoluta de l'entronitzament del fi perseguit i del triomf dels nostres esforços.

Cal, però, per a treballar en aquest sentit, posseir una constància i fè grans, i no deixar-se influir per xorcs sentimentalismes amb mires cap a un manteniment de pretèrites tradicions, qual conseqüència no és altra, ja que hi ha qui tan compenetrat amb elles s'hi troba, que moltes vegades li priva, degut a l'esperit de reacció que generalment determinen, de concebir, no precisament amb tota plenitud, però sí amb la diafanitat suficient, l'alcanc de tota revelació ideològica que l'estat biològic dels pobles reclama, inspirada en l'alt i modern sentir de la pensa humana.

A la concepció i proclamació de les modernes ideologies, hi ha sigut oposat sempre aquell esperit refractari a tot avenç humà, ja que aquest, a l'entronitzar-se, representava la posta d'aquell, o bé l'esperit retardatari que té per norma el rutinisme que abscoloreix baix el vel d'una acció florasca i plena de lirismes, escutada darrera el nom d'una santa tradició erroniament interpretada i defectuosa sentida.

L'acceptar com a norma d'actuació col·lectiva, i fins individual, uns principis els quals constitueixen el nostre programa de lluita, vol dir que devem llançar-nos a la propagació d'ells, ben resoltament, ben conscientment, sense excepcions ni convencionalismes de cap mena.

La sinceritat, que és el factor principal d'aquesta lluita, deu ésser patrimoni de tots, però en particular dels joves, que, menys bregats en les abjeccions i miserietes de la política, devem actuar seriosament, amb la fermesa dels convençuts, anunciant la bona nova de que som portadors dels ideals de redempció humana i de renovellament de la vida dels pobles, mantinguts pel foc del nostre amor, que, si bé podem pecar d'inexperts en el pro-

cedir, no són menys sincerament defensats.

Deuen portar plantejat i resolt el problema dels procediments de lluita. L'estat social d'avui i la evolució experimentada ho exigeixen; no vol dir això que ens tinguem de traçar un plànol i per ell seguir sense atendre a les circumstàncies del moment, però sí que vol dir que, com a defensors d'ideals novells, com a seguidors de la evolució experimentada, devem apartar-nos de tota actuació florasca i lirista, que cap resultat positiu pot donar.

Progressivament seguim pel nostre camí ascensional, avançant-se els esdeveniments, a l'impuls del cataclisme que assola la Europa, que indefectiblement devien succeir-se, i és a cada moment, a cada instant, que ascendim un nou graó de la escala de la vida, i tal com anem apropant-nos a les regions de l'ideal, la llum pura que ell prodiga il·lumina nostra pensa....

Hem passat del pur sentimentalisme de les idees a la evolució científica de les mateixes; la nostra actuació d'ara no pot ni deu portar-se a terme amb els procediments, no de cinc anys endarrera, sinó ni de dos anys, i d'això, per a convèncer-se'n, no cal argumentar res, sinó que el propi bon sentit i la serietat amb que deu realitzar-se una actuació, a base de més humanes i modernes ideologies, ja ens ho determina.

JAUME CARDÚS

L'actuació política de la Unió Catalanista

Alas Noticias del divendres de la passada setmana, s'hi publicaren els següents paràgrafs, que traduí:

«Ahir, a la tarde, tinguérem ocasió de parlar, breu estona, amb el president electe de la Unió Catalanista, don Amadeu Peig, qui pendrà, avui, possessió del seu càrrec.

«Si el doctor Martí i Julià estigué poc extens i explícit en les seves manifestacions referents al present i el futur de la Unió Catalanista, no gaire més propici es mostrà, a tota exteriorització, el senyor Peig, emparant el seu absteniment en el no haver tingut oportunitat de canviar impressions amb els companys del Consell. No-res-menys, ens afirmà, categòricament, rodonament, que la política de la Unió s'ajustarà exactament al programa del Gener de l'any passat, desplegant una intensíssima actuació per a enfortir aqueix organisme polític, el qual sofreix la mateixa crisi accidental que passen, ara, tots els partits catalanistes.

«A més, digué que la Unió no podrà acceptar, de cap manera, pactes ni aproximacions, ni públiques ni privades, amb la Lliga Regionalista, doncs la política i els ideals respectius són essencialment distints.

«Tansols —acabà dient— d'una faigó circumstancial, per un moment i en un cas concret, podríem al·liar-nos amb ella, com amb qualsevol altre partit polític, i sempre que de tal al·liança ne dependís la salut de Catalunya.»

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS

: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cènts.

De les hores de lluita i de treva

UN periòdic rossellonès ha publicat, sots l'epígraf «Els catalans al foc», un episodi de la guerra, i par'la de l'heroisme dels 75 i 110 Regiments d'Infanteria, que assaltaren i prengueren Combles i Rancourt; a tots dos Regiments hi havia llenguadociens, provençals i més de la meitat són catalans del Rosselló; un dels Comandants, Isidor Lledós, fill d'Err, caigué, cobert de gloria, al cap de les seves tropes, que conduí victoriosament a l'assalt.

El dia primer del mes corrent, el general Gilinski passà revista a la Legió Estrangera, al front francès, fent entrega de la Creu de Sant Estanislau a oficials francesos i txecs, i Creus i Medalles de Sant Jordi als soldats polacs.

Esteve Jordà d'Estagel, metrallador del Reg. 342 d'Inf., està citat a la ordre de l'exèrcit; caigué mort el 23 d'Agost. Des d'aquestes columnes, enviem la expressió del sentiment nostre a la seva família.

El sargent Ferràn Palau, d'Oletta (Conflent), del 296 d'Inf., ha demostrat una energia extraordinària; mig asfixiat pels gasos que produïen els soldats tudeschs amb els aparells de que disposen, tingué la força de voluntat suficient per a portar, a través del camp aon hi queien gavadals de metralla, una ordre importantíssima per al seu Regiment.

El Reg. 252 d'Inf., que és al front de batalla, ha publicat el núm. 43 de la seva revista, escrita en provençal, *L'Eco d'en Bousqueton*, que conté treballs literaris d'interès i suggestives reproduccions fotogràfiques dels paratges aon es bat l'esmentat Regiment.

Esteve Clarà, de Bages (Rosselló), acaba de morir a l'atac de la Fille-Morte; era suboficial; ha caigut batent-se, ell tot sol, a trets de revòlver, amb un escamot de granaders prussians.

Enric Turró, qui provà la bravura i la serenitat propies a la defensa de Belloy-en-Santerre, sota d'un xàfec de foc dels que acostuma engegar l'artilleria tudesca, ha sigut citat honoríficament a la ordre de la Brigada.

El legionari Enric Barba se n'ha escapat d'una i bona; estava guardant una trinxera en la qual hi treballaven, quan reberen la importuna visita de dos obusos imperials, que, per fortuna, no feren res més que cobrir, alguns homes, amb una gran capa de terra.

Hipòcrites!...

ELS dos Imperis centrals, Alemanya i Àustria, per fi, s'han posat d'acord per a fer entrar, a la força, els polonesos, a favor seu, en la tragedia de la qual ells ne són els autors i actors principalíssims...

Les Cancilleries d'ambdós Estats han decidit la desventura d'una nacionalitat ja prou maltractada pel destí...

Els alts poders que han destruït les més riques i belles regions europees, ara, acaben de proclamar l'autonomia de la Polònia russa, de les terres poloneses preses a la Rússia,

només, però; no de la Posnania, que ha patit, fins ara, un règim més dur, potser, que el de Petregrau; ni de la Galitzia, que l'Àustria es reserva; és la manera de que cap dels dos se'n disputi la conquesta, i, a més, no sols obliguen, així, la Polònia, a formar part com a Estat de l'al·liança imperialista central, sinó que, per comble d'ignominia, la lliure (!) Polònia gaudirà d'un monarca, imposat pels cèsars augustes que han tingut a bé concedir-li tan grans mercès, qui els agrairà, als polonesos, amb un gentil gest de llur testa coronada, en pendre possessió del reial tron i empuñar el ceptre graciós, tot estrenyent una mà de la seva cònjuge aristocràtica, els milers de germans polacs que han mort per a estalviar fills a la gran Prússia.....

Una de les primeres providències adoptades, ja, pels magnànims protectors, ha estat la de recrutar, volenterosament, homes per a seguir la guerra Rússia endins; més, no ha donat resultat, i, per consegüent, a la flamant Polònia lliure, s'hi establirà el servei militar obligatori!...

Qualsevol dia veurem com donen l'autonomia a la Bèlgica i a la Sèrbia, enviant-hi, no-res-menys, a cada una, un rei dels que llancen al món, sovint, les prolífiques femelles aristàrquiques del gran conglomerat centre europeu!

Els homes que volem la llibertat del món devem execrar i execrem tals ofenses inferides a la dignitat de les nacions opreses!

Els conflictes socials

ELS EBENISTES

SEQUEIX en peu i en la mateixa situació, poc més o menys, la vaga dels obrers ebenistes. Per altra part s'ha anat accentuant més i més la intransigència patronal, el que és motiu de fets lamentables, donada la parcialitat amb que actuen aquells que diuen intervenir en aquesta mena de conflictes en nom de la justícia.

Repetides vegades han estat cridats, per a que compareixin al Govern civil, els obrers que integren el Comitè de vaga a fi i efecte de mirar d'arranjar, en els salons d'aquella casa, el plet per ells sostingut.

No cal dir que la resposta dels obrers ha sigut la de abstenir-se de acudir, tot i havent estat menaça d'empresonament en cas d'incomparecència, a la invitació que se'ls ha fet, cosa que justifica, una vegada més, l'etern procedir, passat i present, amb una parcialitat tan manifesta en pro dels burgesos, dels representants de l'autoritat.

ELS DE TRANSPORTS I MUDANCES

Com deiem la setmana passada, degut a la negativa de la Societat Anònima de Transports i Mudances a les peticions fetes pels obrers associats d'aquest ofici, fou que esclatà la vaga.

Aquesta segueix igual degut al pòquer realitzar els serveis amb esquirols, el que no deixa d'ésser una befa i un escàndol a l'actitud correcta i mesurada pels vaguistes observada, de la que si ne desisteixen, ningú més en serà responsable que els que amb la seva indolència ho provoquin.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS
:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::
CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226
::: SANTIAGO DE CUBA :::

GUAITA

Ha durat uns quants anys, per a la majoria dels catalans — i per a molts encara dura —, la creença en una possible renovació de la política espanyola, i d'això prové, precisament, la preponderància, a Catalunya, dels regionalistes, i la d'en Lerroux, a Barcelona, car per uns i altre s'ha preconitzat, com a panacea salvadora, la intervenció dels catalans a la política espanyola.

S'ha afirmat, per tots ells, que, amb la intervenció política, s'arribaria a obtenir, de la Espanya centralista, tot quant tenim dret a exigir. No res s'ha obtingut, més que la empasada, a l'enemic centralitzador, des de tots els camps de la política intervencionista catalana, de molts elements que han figurat com a veritables personalitats influents dels partits nomenats republicans, regionalistes i nacionalistes, degut, sens dubte, al contacte, a l'ambient asfixiant, corruptor, del Madrid polític, segons afirmava l'Il·defons Suñol.

Fa prop de vint anys que s'inicià la que hem deixat nomenar política catalana; i, amb tots aquests temps, no s'ha fet altra cosa que, per uns o altres, anar deixant parracs de dignitat política ciutadana dels catalans al Parlament espanyol, car, per llei fatídica, tots els polítics de Catalunya s'adapten, tot seguit, a l'atmosfera de farsa que allí es respira.

No retreurem dades antigues; parlarem de coses d'ara. Qui no recorda les solemniais promeses fetes pels diputats de Catalunya, i molt principalment pels regionalistes, de impossibilitar, o fer tot el possible per a impossibilitar, l'acció del Govern actual, si no feia determinades concessions? Les concessions no s'han obtingut, la obstrucció no ha estat feta, i ni una lleu nuvolada apareix en l'horitzó de la política de l'Estat. La col·laboració dels polítics catalans a la obra centralista del comte de Romanones és un fet innegable, i indiscutible; i, no-res-menys, al cel estrellat de la política catalana, tampoc s'hi obria cap indici de llunyania ni pròxima tempesta...

Serem masells, els catalans? És molt possible, perquè ja ni esma queda per a protestar dels nostres (?)... Qualsevol desaprensiu arriba a personatge, i pot, impunement, parlar, a la Cort d'Espanya i a tot arreu, en nom dels catalans i de Catalunya.

I el comte de Romanones, pensant en les oposicions dels polítics catalans, somriu, puix els coneix prou... Vergonya eterna!... — F.

PER AL SOSTENIMENT DE

LA NACIÓ

HAN contribuït, darrerament, a la subscripció oberta en les nostres planes, per tal de nivellar el capítol de despeses del tercer trimestre del present any, que vàrem cloure'l, com ja tenim posat de manifest, amb déficit, els següents amics de LA NACIÓ:

	Pesettes
Suma anterior	49
Pau Ruiz	0'50
Josep Guix	10
Albert C. Brú	1
R. Ferrer	0'50
Julia Torras	0'50
J. Pellicé i Oller	1
Martí Verdós	1
Total	63'50

L'actuació obrera

El Comitè central de la Unió General de Treballadors, que resideix a Madrid, ha publicat, en *El Socialista*, un manifest protestant de la passivitat del Govern per a resoldre els problemes de l'abaratiment de les sub-sistències.

Aconsella que, per a aconseguir el seu propòsit, les societats obreres celebrin mitjans en totes les poblacions de l'Estat espanyol.

A més, proposa declarar la vaga general per un dia, com acte de protesta.

Per a canviar impressions i assenyalar el dia que s'hagi de declarar la vaga general, s'ha acordat que, a Madrid, es reunixin els delegats de la Federació Nacional del Treball i de la Unió General de Treballadors el proper dia 19 del corrent.

Per a que el proletariat posi de manifest la seva protesta i exterioritzi la seva força i la persistència en les peticions que té fetes, demanen als Comitès de les organitzacions obreres que, demà, diumenge, celebrin manifestacions públiques i que s'inviti a concórrer a les mateixes a tots els elements que puguin adherir-se a aquesta campanya.

• Ha mort, a Reus, on residia, el conegut socialista Víctor Fonseca, fundador i president del nou Ateneu Obrer d'aquella població.

• La Junta Directiva de la Cooperativa d'obres associats L'Aurora, de Tarragona, ha quedat constituïda tal com segueix: President, Josep Floresvi; Secretari-Comptador, Eusebi Rodríguez; Tresorer, Joan Huguet; Vocals: Francesc Reventós, Esteve Ribas, Jaume Huguet, Josep Zaragoza, Manel Martí i Pere Boada.

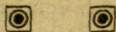
Comissió revisora: Joaquim Oller i Antoni Llaqueria.

• Avui, dissabte, a les nou del vespre, se reuniran els paletes de Gràcia en el Centre Obrer del carrer Santa Agata, 40.

Els assumptes a discutir són de gran transcendència. És per aquest motiu que la Junta prega a tots els associats facin acte de presència a la reunió.

• En Pau Herrero, president, des de molt temps, dels obrers carrilaires del Sindicat Barcelona-Nord, ha presentat la demissió del càrrec, en la reunió general celebrada, recentment, per aquell Sindicat.

El carrilairer Cia ha sigut el que ha sortit elegit per a substituir el demissionari. En la reunió general a que ens referim fou objecte d'una llarga discussió la conducta de la J. D. durant la passada vaga carrilaira.

El doctor Marí i Julià

Dijous de la setmana passada caigué malalt el doctor Marí i Julià. Les notícies que a la hora de tancar aquesta edició tenim de la seva salut, permeten assegurar que la malaltia no revesteix, sortosament, greugetat i que el millorament iniciat progressarà sense interrupció.

No cal dir com desitgem a tan estimat amic i mestre, un ràpid i durable restabliment.

• • LA NACIÓ • •

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles dentals de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS

ENGLISH SPOKEN

MAN SPRICHT DEUTSCH

BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

NOVES

Tal com estava anunciat, l'Orfeó Gracienc va donar, el passat diumenge, en el teatre Eldorado, el primer concert popular extraordinari.

La concurrencia no era tanta com era de desitjar, tractant-se de l'Orfeó Gracienc i de la mena de concerts anunciats. Així i tot, però, tothom va quedar satisfet de la tasca brillant i acertada que portà a terme l'Orfeó, el notable Orfeó de la barriada de Gràcia. El mestre Balcells, l'infadigable, juntament amb els orfeonistes, obtingueren fortes ovacions, veient-se obligats a bisar qualques de les triades composicions que componien les tres parts de que constava el programa.

En acabar-se la primera part, el mestre Morena, autor de la xamisa sardana *La cançó nostra*, va veure's obligat, a instàncies del públic, a dirigir la repetició de la mateixa, que ja abans havia estat sorollosament aplaudida.

Acabà el concert amb el cant de *Els Segadors*, que el públic demanà, ovacionant-los i escollint-los amb el major respecte.

Demà té lloc, en el mateix local, un altre d'aquests concerts populars. Esperem que es veurà més concorregut que no pas el que queda ressenyat, puix—hem de repetir-ho—la tasca musical, artística, de l'Orfeó Gracienc, reclama, per sí mateixa, l'atenció de tots els aimants de les coses i institucions catalanes.

S'està preparant, a França, una obra monumental, en la qual Catalunya pot i deu tenir una representació important. Es tracta de publicar en una sèrie de volums les lletres del patriarcat de la literatura provençal, del gran Frederic Mistral; més com aquesta correspondència és tota de la mà del mateix poeta, el qual no es podia permetre el luxe de tenir secretaris, se'n faràn reproduccions autografiades, que acabaran de valorar una empresa ja de sí tan simpàtica.

Sabudes les relacions d'amistat que unien a Mistral amb els iniciadors del nostre renaixement, es comprèn l'interès immens de que no deixin de figurar, en la esmentada publicació, les epístoles més interessants a que donà lloc la tal amistat.

Cura de recollir informacions i de fotografiar lles lletres, en Marius Andre, felibre disungit i catalanòfil d'anys, que té publicada, entre altres obres, una novel·la amb el títol *Montserrat* i una biografia de Ramón Llull. Coneix a fons el nostre moviment literari i secunda amb gran entusiasme el desprendiment del mecenes Charles Roux, que és qui publicarà aquesta obra provençalista.

El notable escriptor gironí Josep Grahit ens acaba de fer ofrena, que regreiem, del seu llibre *Recull sardanístic*, suara publicat.

Aqueixa obreta, que, naturalment, ha de complaure, en gran manera, a tots els aficionats a la nostra dansa nacional, es troba per totes les llibreries i costa deu rals.

Hem llegit, en varis diaris de la nostra ciutat, les següents ratlles:

«La Comissió de Foment de l'Ajuntament de

Barcelona ha acordat proposar que la llegenda que existeix, actualment, al dors del nou pedestal de la estatua d'en Rafel de Casanova sigui coberta amb una làpida en la qual s'hi gravi la inscripció següent: Aquí caigué ferit en Rafel de Casanova, defensant la patria.»

L'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, en vista que, actualment, ja són més de deu els socis de la mateixa residents a Lleida, ha acordat dirigir-se als socis col·lectius de dita població, Centre Excursionista i Còs d'adjunts dels Jòcs Florals, pregant-los la convocatòria als restants, en nom del C. D., per a constituir, tots junts, la Comissió Delegada corresponent, i nomenar els senyors President, Tresorer i Secretari, segons ho preceptua l'article XVIII dels Estatuts socials.

Organitzada pel comitè de gimnàs del C. A. de D. del C. i de la I., demà, diumenge, tindrà efecte una excursió cap a Valldoreix i Sant Cugat del Vallès.

L'anada serà per Vallvidrera i Les Planes, i el retorn pel Tibidabo.

La hora de sortida és les sis del matí, per la estació de Sarrià.

El Casal Nacionalista Sagrerenc, amb motiu de la festa major d'aquella barriada, té organitzats diferents actes d'esbarjo, consistents en representacions de Teatre Català, concerts, sardanes, ballets típics i balls de societat, per als dies 11, 12 i 19 del present Novembre.

En el Foment del Teatre Català, el passat dissabte, hi tingué lloc la vetllada que s'havia organitzat a la memòria d'en Frederic Soler (Pitarra).

En R. Vilaró i Guillemí obrí l'acte llegint unes pulcres quartetes, en les quals feu remarcar la transcendència de la obra de l'autor català a qui s'endrecava l'homenatge. Va cedir la presidència de l'acte a en Conrad Roure, el qual donà a conèixer un treball interesseníssim estudiant la època del resurgiment català.

L'Ignasi Iglesias va llegir, també, unes planes magistrals encaminades a fer ressaltar la bona tasca del fundador del nostre Teatre.

L'Apeles Mestres va cloure l'acte, explicant unes celebrades anècdotes d'en Pitarra, que agradaren extraordinàriament a tots quants les escoltaren.

Hi hagué forts aplaudiments per a tothom, venint a indicar-se, així, que la vetllada va plaure força a aquells que hi concorregueren.

L'eminent concertista Emili Pujol donarà, demà, diumenge, a dos quarts de deu de la vetlla, al domicili social de l'Orfeó Gracienc, un extraordinari i selecte recital a guitarra, interpretant obres escollides de Sor, Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Mendelssohn i Tàrrega.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3'50 - CONCERT TOTS ELS DIES

Els divendres Boullabaisse - Dissabtes menú corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A. — Mallorca, 257 bis